

Plan

Diarienummer
511-8550-2017

Långan SE0720358

Uppföljningsplan för Natura 2000-område

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild:

Jämtlandsmaskros Långan, Långan, Långforsen, fiskare vid Långan Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län.

Fakta om området

Namn och områdeskod: Långan, SE0720358

Län: Jämtland

Kommun: Krokom, Östersund

Områdestyp: Området har fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI).

Regeringen har förklarat området som ett särskilt bevarandeområde (SAC).

Övrigt skydd: Strandskydd enligt kap 7: 13-18 §§ MB. Riksintresse enligt kap 4 6§ MB.

Fiskeförvaltare: Landögssjöns fvof, Nedre Långans fvof

Areal: 365,5 hektar

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

Mars 2019

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2018

Löpnummer

2019:14

Diarienummer

511-8550-2017

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida
www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Natura 2000 och vattenförvaltning	4
Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag	4
Ingående naturtyper och arter enligt art och habitatdirektivet	5
Målindikatorer	6
Tidigare och pågående provtagningar.....	6
Plan för fortsatt uppföljning.....	7
Levande dokument.....	8
Litteratur.....	8

Natura 2000 och vattenförvaltning

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt.

Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Natura 2000-området ska uppnå gynnsam bevarandestatus genom att naturtypen och ingående habitatarter har gynnsam bevarandestatus. För att detta ska uppnås bör populationer av arterna vara livskraftiga på lång sikt. För varje vattenförekomst i de akvatiska habitaterna finns för området särskilt viktiga kvalitetsfaktorer. Dessa utgör grunden för den sammanvägda ekologiska statusen. Minst God ekologisk status skall uppnås i enlighet med ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG). Det innebär enkelt uttryckt att värdena för ytvattenförekomstens biologiska kvalitetsfaktorer uppvisar små av mänsklig verksamhet framkallade störningar, men avviker endast i liten omfattning från de värden som normalt gäller för ytvattenförekomsten vid opåverkade förhållanden (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15).

Uppföljning i skyddade områden innebär att samla in uppgifter för att utvärdera tillståndet för naturtyper, arter och friluftsliv. Oftast genomförs mätningar för att se om uppsatta bevarandemål är uppnådda eller så bedöms tillstånd eller status på annat sätt. Insamlade uppgifter kan också användas för nationella bedömningar av bevarandestatus för naturtyper eller arter. Uppföljningen fokuserar i regel på om ett visst tillstånd/mätvärde är uppnått eller inte. Mindre arbete läggs på att följa trender, vilket kräver mer omfattande mätsinaster (Rapport 6379:2010. NV).

Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag

Obligatoriska moment i sjöar utgörs av uppföljning av flödesreglering och närmiljöns naturlighet. För vattendrag är de obligatoriska momenten bland annat uppföljning av att vattenvägarna är fria, samt den typiska arten öring (Tabell 1). Negativa arealförändringar till följd av mänskliga ingrepp bör följas upp.

Vattendrag är ofta påverkade av antropogena fysiska ingrepp och annan påverkan som bör åtgärdas. Uppföljning av restaureringsåtgärder till exempel strukturer och funktioner såsom vandringsvägar, bottenstrukturer och återställd flödesregim, kommer därför att utgöra en betydande del av uppföljningsinsatsen. Det är lämpligt att i första hand använda typiska arter som fiskar eller stormusslor som målandikatorer vid uppföljning av åtgärder (Rapport 6379:2010. NV).

TABELL 1. OBLIGATORISK UPPFÖLJNING INOM SJÖAR OCH VATTENDRAG. ENLIGT RAPPORT 6379:10 NATURVÅRDSVERKET.

Grupp	Egenskap	Omdrev	Naturtyp	Kommentar/metod
Sjöar	Areal	12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Sjöar	Flödesreglering enligt Hydromorfologiska bedömningsgrunder (NV-07) med avseende på hydrologi	12	3110,3130	Information hämtas från rapportering vattendirektivet
Sjöar	Exploatering, bebyggelse, bryggor etcetera	12	Alla	Ingreppsindikator som ofta faller under tillsyn. Kart- eller fjärranalys.
Vattendrag		12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Vattendrag	Fria vandringsvägar, det vill säga låg fragmenteringsgrad/barriäreffekt (Hydromorfologiska bedömningsgrunder NV-07).	12	Alla	Information hämtas från rapportering vattendirektivet.
Vattendrag	Förekomst av juvenil tjockskalig målarmussla och/eller flodpärlmussla.	12	Alla (i områden med förekomst av arterna).	Fältmetod. Samordning uppföljning av arter i bilaga 2 och gemensamt delprogram RMÖ/ÅGP för flodpärlmussla.

Ingående naturtyper och arter enligt art och habitatdirektivet

Natura 2000-området Långan består av en naturtyp, Större vattendrag (3210) cirka 366 hektar. Bevarandestatus för alla naturtypen är ogynnsam. En art skyddad enligt art- och habitatdirektivet förekommer i Långan, Utter (*Lutra lutra*) (1355) med ogynnsam bevarandestatus.

Målandikatorer

Till bevarandemålen finns kopplade mätbara målandikatorer, som är de faktorer som i praktiken följs upp i uppföljningsprocessen. Uppföljning av målandikatorer görs med sex- eller tolvårsintervall (Rapport 6379:2010. NV). Målandikatorer är till exempel typiska arter som för Långan är framför allt öring.

Tidigare och pågående provtagningar

TABELL 2. PROVTAGNINGAR SOM TIDIGARE UTFÖRTS ELLER FORTFARANDE PÅGÅR INOM NATURA 2000-OMRÅDEN. I TABELLEN REDOVISAS TYP AV PROVTAGNING, LÄNSSTYRELSENS STATIONS ID, PROVTAGNINGSENTERVALL, INOM VILKET PROGRAMOMRÅDE PROVTAGNINGEN UTFÖRTS/UTFÖRS (OM INFO FINNS) SAMT PROVTAGNINGÅR.

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Bottenfauna	7047920_1429240_Gysån_Nedstr nedre vägbro	1 prov		2011
Bottenfauna	7046590_1430824_Storflobäcken_Storflobäcken	1 prov		2011
Bottenfauna	7033542_1439433_Solöjbäcken_Vid vändplan	1 prov		2011
Elfiske	7045490_1429780_Långan_Uppstr Storflobäcken	1 prov		2012
Elfiske	7046990_1428420_Långan_700 m uppstr Gysån	1 prov		2012
Elfiske	7045577-1430010 Mynningen	1 prov		2011
Elfiske	7046060-1429140 270 m ned utl.kanal	1 prov		2013
Elfiske	7046140-1429100 170 m ned utl.kanal	1 prov		2013
Elfiske	7046360-1428960 Mell. damm-utl.kanal	2 prov		2013 och 2018
Elfiske	7046800-1428480 540 m uppstr krv	1 prov		2013
Elfiske	7031000-1440580 Nedre	1 prov		2011
Elfiske	7031370-1439164 Nedstr Näverkvaren	1 prov		2011
Elfiske	7044034-1432330 Ovan bro - Nr 93	2 prov		2009 och 2011
Elfiske	7045462-1429605 Lillforsen	1 prov		2018
Elfiske	7046590-1430824 Storflobäcken	1 prov		2011
Elfiske	7046952-1428423 Ovan Gysåns mynning	1 prov		2018
Elfiske	7046990-1428420 700 m uppstr Gysån	1 prov		2012
Elfiske	7047920-1429240 Nedstr nedre vägbro	1 prov		2012
Elfiske	7047995-1427849 Kungsörn	1 prov		2018

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Elfiske	7049009-1426035 Nedan Djupedan	1 prov		2018
Vattenkemi	7046643_464876_LANDÖ-SJÖN NEDRE_	1 prov	RMÖ	2014
Vattenkemi	7036388_474492_Långan_	Flera årligen	SRK Indalsälven	2007-2012
Vattenkemi	7036388_474492_Långan_	Flera årligen	SRK Indalsälven	2007-2012
Vattenkemi	7046706_464648_LÅNGAN_	1 prov		2000
Vattenkemi	7046706_464648_LÅNGAN_	1 prov		2000
Trumminventering	Längs hela N2000-området	1 gång/vägpassage	Trafikverket	2007-2011
Dykinventering fisk	Alla forsar	1 eller flera gånger		1998-2018

Plan för fortsatt uppföljning

För varje Natura 2000-område tar Länsstyrelsen fram en plan för kontinuerlig uppföljning av områdets bevarandemål, utvärdering av områdets bevarandeåtgärder och identifiera behov av ytterligare åtgärder. Detta för att i många fall skapa och i vissa fall upprätthålla en långsiktigt gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och naturtyper. Förutom tydliggörande av metoder, uppföljningsfrekvenser, kostnader och finansiering är även ett av syftena med uppföljningsplanen att kunna precisera bevarandemålen för Natura 2000-området. Länsstyrelsen ansvarar för att målsättningen med området uppfylls.

Förutom den uppföljning som listas i tabell 3 bör området besökas ungefär vartannat år. Där en översiktlig notering över områdets morfologiska och hydrologiska förhållanden görs. Även noteringar av närliggande skogsburksåtgärder eller andra påverkanskällor utförs.

TABELL 3. I TABELLEN REDOVISAS VILKA PÅVERKANSAKTORER SOM FINNS PÅ NATURA 2000-OMRÅDET, ÅTGÄRDER, UPPFÖLJNINGSMETODER FÖR UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER SAMT UPPFÖLJNING AV BEVARANDESTATUS BEVARANDETILLSTÅND?, STARTÅR FÖR UPPFÖLJNING SAMT MED VILKA INTERVALLER UPPFÖLJNING SKA SKE, LOKALINFORMATION, KOSTNADER SAMT FINANSIERING OM SÅDAN ÄR KÄND.

Påverkan	Åtgärd	Uppföljning	Startår	Intervaller (år)	Lokaler	Kostnad	Förslag finansiering
Fysisk påverkan. Antropogen påverkan.	Biotopåterställning	Drönarfotografering	2020	12	Hela N2000-området. Pilot: påväxtinventering Djupede		Skötselmedel
Antropogen påverkan. Skogsbruk (modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemiprovtagnings	Enligt NMÖ program	Enligt NMÖ program	1 lokal		NMÖ

Påverkan	Åtgärd	Uppföljning	Startår	Intervaller (år)	Lokaler	Kostnad	Förslag finansiering
Antropogen påverkan. Skogsbruk (modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemiprovtagning	Enligt RK program	Enligt RK program	2 lokaler		RK
Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Bottenfaunaprovtagning	2020	6	3 lokaler	3 000 kr/lokal	Skötselmedel
Antropogen påverkan. Skogsbruk (historiskt och modernt).	Informationsinsatser, tillsyn	Kiselalgsprovtagning	2020	6	Nya lokaler om lämpligt här	5 500kr/lokal	Skötselmedel
Skogsbruk. Fritidsfiske.	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Elfiske	2020	6	Endast huvudfåran	3 000 kr/lokal	Skötselmedel
Fritidsfiske/fysisk påverkan	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Dykinventering fisk	2020	6	3-7 lokaler	5 000 kr/lokal	Skötselmedel
Vägnät (allmänt, skogsbruk)	Trumbyte, tröskling, passager för utter	Inventering av vägpas-sager	2020	Vid behov	Längs hela N2000-området. Samordnas med vägrummeinventering.		Ev. Trafikverket

Levande dokument

Uppföljningsplanen fungerar som en sammanfattning av de undersökningar som genomförts i det aktuella området genom åren fram till och med 2017/2018 och en startplan för fortsatt uppföljning. För att den fortsatta uppföljningen enkelt skall kunna uppdateras med nya undersökningar, förändringar i finansiering, antal lokaler eller uppföljningsintervaller skapas en databas med tabell 3 som utgångspunkt. För information om förändringar i uppföljningsarbetet kontakta Länsstyrelsen Jämtlands län.

Litteratur

Havs- och Vattenmyndigheten. (2017). Sötvattenanknutna Natura 2000-värdens känslighet för hydromorfologisk påverkan. Eddie von Wachenfeldt och Ulf Bjelke. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15.

Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.

Länstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland